

עדכון אחרון - 05/05/08 04:24

כספי השואה

האוסטרים שדדו את רכוש היהודים, ומחזירים אותו ללא ריבית מאת דורון ויסברוד

רחוב באינסברוק, אוסטריה, שבו היו ליהודים נכסים
תצלום: אי-פי

<< ממשלת אוסטריה הקימה, בהסכם עם ממשלת ארה"ב וכמה גופים נוספים, קרן לתשלום פיצויי רכוש מתקופת השואה. לרשות הקרן הועמד סכום של 210 מיליון דולר והוגשו אליה כ-19 אלף תביעות.

לאחר עיבוד התביעות התברר ששיעור הפיצוי לניצולים וליורשים יהיה רק כ-15% מסך הרכוש ב-38'. מכאן שסכום התביעות שהוכרו על ידי הקרן הסתכם בכ-1.4 מיליארד דולר. בבדיקה שערכתי מצאתי שהסכומים המקוריים מ-38' שוערכו למחירי היום (כלומר הוצמדו למדד). במונחים דולריים הסכומים הוגדלו פי 12.3, בשעה שמדד המחירים לצרכן בארה"ב עלה בפרק הזמן הרלוונטי (38'-2006) פי 14.4. כלומר, הגדלת הסכום אף לא הדביקה את עליית המדד בארה"ב.

כל מערכת כלכלית ופיננסית מעניקה פיצוי על חלוף הזמן בצורה של ריבית ריאלית. במקרה זה מדובר בתקופה של 68 שנה שעליהן לא משולמת שום ריבית.

בתוכניות אחרות של פיצויי רכוש מתקופת השואה שולמה ריבית ריאלית (דוגמת הבנקים השווייצים, ביטוחי החיים וועדת אביטל בישראל). בכל החומר שנשלח על ידי הקרן ושפורסם על ידה, לא מצאתי כל התייחסות לנושא הריבית.

עקב התקופה הארוכה שחלפה, נושא הריבית הוא משמעותי ביותר. לפי שיעור ריבית ריאלית שנתי צנוע בשיעור של 2%, שיעור הריבית המצטבר מגיע ל-284%, ובשיעור של 4% שיעור הריבית המצטבר הוא 1,340%. מכאן יוצא ששיעור הפיצוי הכלכלי האמיתי שמשולם בגין אובדן רכוש באוסטריה בתקופת השואה הוא כ-4% מפיצוי ראוי לפי שיעור ריבית של 2% וכ-1% לפי שיעור ריבית של 4%. במילים אחרות, אדם שזכה לפיצוי של 10,000 דולר ממשלת אוסטריה, זכאי בעצם לפיצוי מלא של מיליון דולר, לפי ריבית ריאלית בשיעור 4%.

בתביעות משפטיות אזרחיות רגילות מוסיפים ריבית לסכום הפיצוי החל מן המועד הקובע כעניין שבשגרה. נראה שנוסחת הפיצוי שהונהגה כאן אינה ראויה. לא ברור מדוע אובדן רכוש אמיתי צריך לזכות לפיצוי כה סמלי. המשמעות המעשית של נוסחה זו היא שיורשי הנפגעים מקבלים פחות מ-5% משווי הרכוש, ואילו בידי יורשי מפקיעי הרכוש נותרים בעקיפין יותר מ-95% משווי.

כל זה מתעלם מן העובדה ש-19 אלף התביעות שהוגשו בוודאי לא כיסו את מלוא אובדן הרכוש, היות ויש משפחות שנכחדו כולן וכאלה שעקב חלוף הזמן וחילופי הדורות לא היה בידיהן מידע כדי להגיש תביעות כלל, או שהן היו חלקיות. תשלום חלקי משולם בהליכים משפטיים רק במקרים של חדלות פירעון. זהו בוודאי אינו המצב במקרה האוסטרי, אך הדבר מעיד על פשיטת רגל מוסרית.

הכותב הוא עורך דין וכלכלן